

Аз афсонаҳои халқи тоҷик

Хаёлпараст

Вазорати маориф ва илми
Ҷумҳурии Тоҷикистон

USAID
АЗ МАРДУМИ АМРИКО

Аз афсонаҳои халқи тоҷик

ХАЁЛПАРАСТ

ДУШАНБЕ
МАОРИФ
2018

УДК 820/89/93+891,550

ББК 84точик 7-4+83,8+83,3(2точик)

Х-16

Х-16. **Ҳаёлпараст.** Душанбе. Маориф, 2018, 16 саҳ.

ISBN 978-99947-1-555-8

© Маориф, 2018

ХАЁЛПАРАСТ

Буд, набуд, як кампир буд, дар бисоташ фақат як писар дошт. Вай чунон танбалу нокора буд, ки ба гуфтан рост намеомад. Кораш аз нишастану хобидан иборат буд. Поёнро обу болоро сел барад, парво надошт. Ин аҳвол ба ҷони кампир расиду як рӯз ба писараш гуфт:

— То кай ин хел шаб ҳангию рӯз бангӣ шуда хоб меравӣ? Худо марда барои

берун офаридааст, ту ҳам мисли дигарҳо ба кӯчаю бозор рав, харидуфурӯш кун. Ба ягон чиз соҳиб шав!

— Хайр, модар, бигӯ, чӣ кор кунам? — пурсид писар.

Модар ба дасти вай як сабадча тухм дода гуфт:

— Ақаллан ҳаминро бифурӯш, то пуле барои қути лоямут шавад.

Писар сабадчаи тухмро гирифта чанде рафт, дар роҳ дар сояи ғафси чинор нишасту сабади тухмро ба замин монда, ба хаёл рафт. «Дар ин сабад камаш панҷоҳ тухм ҳаст, — фикр кард ӯ, — инро мефурӯшаму ба пулаш як хурӯсу камаш панҷсад мокиён мехарам. Мокиёнҳо дар андак вақт тухм мекунанд, панҷсад тухм-ро ме-хобонам, панҷсад чӯча мегирам. Чӯчаҳо калон мешаванду тухм мекунанд, камаш панҷ ҳазор тухм мекунанд, аз панҷ ҳазор тухм панҷ ҳазор чӯча мегирам. Чӯчаҳоро калон мекунам, бурда фурӯхта ба пулашон ҳазор сар гӯсфанд мехарам. Гӯсфандҳо

барра мезоянд, баррачаҳо калон шуда,
боз барра мезоянд, он барраҳо ҳам калон
мешаванд, ба чанд рама гӯсфанд соҳиб
мешавам, даҳ-дувоздаҳ чӯпон киро меку-
нам, гӯсфандҳоям зиёд шудан мегиранд,
нисфашонро фурӯхта, ба пулаш як қасри
подшоҳӣ месозам, ба ин хел қаср албат-
та, як зани хушрӯй лозим мешавад. Дили
духтари ҳамсоя ба ман кашол, лекин ман
ба духтари подшоҳ хостгор мефиристам,

подшоҳ давлату сарвати маро дида, ал-батта не намеғӯяд. Як тӯйи дакаданг мекунам, духтари подшохро арӯс карда мебиёрам. Ёро бо суруди «Ёр-ёр» ба таги чодар медароранд, ман духтари нозанинро ба канор мегирам. Духтар духтар аст, аввал ноз карда, аз ман мегурезад, аз домони куртаи ҳарираш дошта, ба тарафи худ мекашам, духтар домонашро кашида, аз дасти ман ҷудо карданӣ мешавад».

Ҳамин вақт фикр кард, ки агар ҳозир чашми духтарро натарсонад, баъд дер мешавад. Дар сари ҳамин фикр хост духтарро як лагад занад, пояш ба чизе расида, чашм кушод, ки сабади тухм панҷ-шаш қадам онсӯтар чаппа шудааст. Наздик рафта дид, ки ягон тухми сиҳат намондааст...

АҶОИБОТ

Дар як мадрасаи Бухоро ҷавони қашшоқе таҳсил мекард. Азбаски ӯ ба хондан шавқи бисёр дошт, ба ҳар азобу душворӣ тоқат мекард.

Рӯзе шуд, ки на дар ҳамёни ӯ пул мон-
ду на дар ҳучрааш хӯрдание. Ҳамин ҳол
чанд вақт давом кард. Ҷавон чӣ кор кар-
данагро надониста, баъди фикру хаёл
тадбире андешид: китоби «Шоҳнома»-ро
гирифта ба кӯча баромад ва дар маркази
шаҳр як майдони серодагро интихоб кар-
да, ба «Шоҳнома»-хонӣ сар кард.

Овози баланду форам ва хониши бур-
рову равшани ӯ диққати мардумро ҷалб

кард. Одамон дар гирди ӯ ҳалқа зада, сар то по гӯшу ҳуш шуданд. Вақте ки ӯ чанд достони «Шоҳнома»-ро хонд, китобро пӯшид. Одамон ба қадри ҳиммату қудрати худ пеши ӯ як миқдор пул гузоштанд. Ҷавон пулҳоро гирифта ба бозор рафт, гӯшту равғану пиёз харида, ба ҳучрааш овард. Дар он миён се дузд ӯро назора мекарданд. Дуздон аз пайи ҷавон афтоданду диданд, ки ӯ рафта ба як мадраса даромад.

Дуздон ҳуҷраи ўро муқаррар карда, интизори торикӣ шуданд. Ҳамин ки торикӣ фаро расид, оҳиста ба ҳуҷра зада даромаданду ба ҷавон гуфтанд:

— Аз ҷоят начунб, овозатро набарор, ки мекушемат!

Ҷавон, гӯё ин суҳанро нашунида бошад, дуздонро ба рӯйи курпача даъват кард:

— Марҳамат, меҳмонони азиз, хуш омадед! Ҳозир палав дам кардам, то як пиёла чой меҳӯред, ош тайёр мешавад.

Бӯйи ош ба димоғи дуздон расида иштиҳояшон карнай шуд. Онҳо ба якдигарашон чашмак заданд: «аз насиба рӯй нагардон» гуфтаанд, аввал ошро бихӯрем, баъд ҳар чӣ хоҳем, мекунем.

Ҷавон ба дуздон чой дароз карда гуфт:

— Се сол аст, ки ман дар ҳамин мадраса таҳсил мекунам, чӣ одамҳое ин ҷо дидаам, шогирдони ин мадраса яке одами ростқавлу ҳалолу покиза, дигаре

дағалу бадмуомила, савумӣ хаппаки дам-дузд — хулоса ҳар кас ҳар хел. Дар ҳучраи рӯ ба рӯ як муллобача истиқомат дорад, ўро одат ҳамин аст, ки ҳар замон агар ягон дурӯғ нагӯяд, девона мешавад. Дишаб вақти хуфтан ногоҳ фарёд зад: «Ҳой мардум, аз ҷой хезед, ин ҷо биёед!» Одамон фикр карданд, ки шояд ин дурӯғи на-вбатӣ бошад, бинобар ин касе аз ҳучра-аш набаромад.

— «Шумо чӣ хел мардуми бепарвояд, ки аз ҷоятон намечунбед ва ин аҷоиботро дидан намехоҳед?!» — гуфта боз баландтар дод зад он ҷавон.

— Ҷавони Шоҳномахон ҳам овозашро баландтар карда ин гапҳоро такрор кард:

— Ҳой, шумо, муллобачаҳо, чӣ хел мардуми бепарво, ки аз ҷоятон намечунбед ва аҷоиботро дидан намехоҳед?!

Овози ҷавонро шунида, аз чор тараф муллобачаҳо омада ба ҳучраи ӯ даромаданд:

— Чӣ аҷоибот аст ин ҷо? — пурсиданд онҳо.

— Мана, ин се дузди гузаро, қасди ҷону пули маро карда, ин ҷо омадаанду ман инҳоро бо палав зиёфат карданиам. Аҷоибот магар аз ин зиёдтар мешавад?!

Муллобачаҳо дуздонро дастгир карда, ба қозихона кашиданд ва баргашта ба ҷавони «Шоҳнома»-хон хабар доданд, ки надимони қозӣ дуздонро ба зиндон андохтанд.

— Хас каму ҷаҳон пок! — гуфт ҷавони «Шоҳнома»-хон.

Аз афсонаҳои халқи тоҷик

ХАЁЛПАРАСТ

Мухаррир — Малика Меликова
Мусахҳеҳ — Меҳрӣ Саидова
Рассом — Ҳусейн Чилаев
Мухаррири техникӣ — Наҷмиддин Зайниддинов
Тарроҳ — Қосимхуҷа Назаров

Китобчаи мазкур бо кумаки мардуми Амрико бознашр шудааст, ки он аз тариқи Оҷонсии ИМА оид ба рушди байналмилалӣ (USAID) расонида мешавад. Мазмун ва мундариҷаи китобча маҳсули муаллиф буда, метавонад бо нуқтаи назари USAID ва Ҳукумати ИМА мувофиқат накунад.

Китобча ройгон паҳн мегардад.

Ба чоп 09.08.2018 имзо шуд. Андозаи 60×84 1/16.
Коғази офсет. Чопи офсет. Гарнитурани Pragmatica.
Ҷузъи чопӣ 1,0. Адади нашр 5500 нусха.
Супориши № 101/2018.

Муассисаи нашриявии «Маориф»-и
Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон.
734024, ш. Душанбе, кӯчаи Аҳмади Дониш, 50.
E-mail: najmiddin64@mail.ru

Дар матбааи ҶДММ «Полиграф групп» ба таъб расидааст.
ш. Душанбе, к. Ҳувайдуллоев, 113. E-mail: info@polygraph-group.tj

Китобча ройгон паҳн мегардад

